

Ånge kommun
Socialnämnden

Tillsyn enligt alkohollagen och lagen om tobak och liknande produkter i Ånge kommun

Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsen beslutar att rikta allvarlig kritik mot Ånge kommun.

Sammanfattning av Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen bedömer att det finns betydande brister i Ånge kommuns arbete enligt alkohollagen (2010:1622) och lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter (LTLP). Flertalet av bristerna avseende arbetet enligt alkohollagen som uppmärksammades vid Länsstyrelsens föregående tillsyn kvarstår.

Vid sin bedömning utgår Länsstyrelsen från skalan: Allvarlig kritik, kritik, brist, utan anmärkning.

Länsstyrelsen riktar allvarlig kritik mot Ånge kommun för följande:

- Lämplighetsprövningen avseende serveringstillstånd uppvisar alljämt omfattande brister. Det framgår inte hur personer med betydande inflytande har identifierats och den ekonomiska skötsamheten, inklusive finansiering, är inte tillräckligt utredd.

För följande riktar Länsstyrelsen kritik mot Ånge kommun:

- Lämplighetsprövningen avseende försäljningstillstånd för tobak uppvisar brister. Det framgår inte hur personer med betydande inflytande identifierats, den personliga ekonomiska skötsamheten och eventuell tidigare brottslighet är inte tillräckligt utredda.
- Ingen dokumenterad tillsyn har genomförts inom något av de områden som Länsstyrelsen granskat.
- Avseende lokaler för serveringstillstånd är dispositionsrätten till dessa inte styrkt, det saknas uppgifter om i vilka utrymmen på serveringsställena som alkoholserving får ske, uppgift om det högsta antal personer i serveringsutrymmena saknas och det framgår inte huruvida kraven på brandsäkerhet bedöms vara uppfylla.

Länsstyrelsen uppmärksammar följande brister:

- Handläggningen brister vad gäller bedömning av vad ansökan avser i ett ärende, om den som ansökt är behörig att företräda det sökande bolaget i ett annat ärende. I ett tredje, där delar av ansökan avslagits, saknas överklagandehänvisning. Därutöver saknas mottagningsbevis samt motivering av beslut.

Länsstyrelsen ser positivt på att Ånge kommun påbörjat ett arbete för att komma tillrätta med uppmärksammade brister. Länsstyrelsen förutsätter att kommunen vidtar ytterligare åtgärder för att förbättra sitt arbete enligt alkohollagen och LTLP. Vid sin nästa tillsyn kommer Länsstyrelsen att följa upp de brister som identifierats.

Bakgrund till tillsynen

Länsstyrelsen utövar tillsyn i länet inom alkohol- och tobaksområdet. Det anges i 9 kap. 1 § alkohollagen och 7 kap. 2 § LTLP.

I enlighet med Länsstyrelsen Västernorrlands tillsynsplan för 2021 har tillsyn genomförts av Socialnämnden i Ånge kommuns arbete enligt alkohollagen och LTLP.

Länsstyrelsens handläggning

Inför tillsynen översände Länsstyrelsen enkäter, som besvarades av kommunen. Länsstyrelsen begärde även att få ta del av kommunens styrdokument, ifylld tillsynsdokumentation samt följande akter rörande tillståndsprövning, där kommunens diarienummer framgår:

Stadigvarande serveringstillstånd	SN 20/127 SN 21/75
Försäljningstillstånd för tobak	SN 19/130 SN 19/140

I samband med Länsstyrelsens digitala tillsynsbesök i Ånge kommun den 14 december fördes dialog kring det material som Länsstyrelsen tagit del av med ansvarig handläggare, socialchef samt Socialnämndens ordförande. I delar av dialogen deltog även kommunens folkhälsostrateg. Länsstyrelsen följde under mötena även upp tidigare tillsyn, som 2018 rörde alkohollagen och den dåvarande tobakslagen (1993:581).

Till grund för den aktuella tillsynen ligger även Länsstyrelsens löpande genomgång av kommunens beslut, uppgifter som kommunen har lämnat i Folkhälsomyndighetens årliga Länsrapport¹ samt uppgifter från kommunens webbplats.

¹ [Länsrapportens undersökning — Folkhälsomyndigheten \(folkhalsomyndigheten.se\)](https://www.folkhalsomyndigheten.se/rapporter-och-statistik/rapporter-och-statistik-2021/lansrapport-2021)

Kommunens yttrande

Länsstyrelsen översände den 21 december 2021 beslutsunderlag till kommunen i enlighet med 25 § förvaltningslagen (2017:900). Svar från Ånge kommun inkom till Länsstyrelsen den 3 januari 2022. Av svaret framgår bland annat att vid semester finns det ingen ersättare för ansvarig handläggare. Ett antal frågor föranledde ett möte mellan Länsstyrelsen och ansvarig handläggare den 25 januari. Under mötet framgick det att Ånge kommun vidtagit vissa åtgärder för att förbättra sitt arbete enligt alkohollagen och LTLP, bland annat genom att ansvarig handläggare kan få stöd av en ekonom i samband med tillståndsprovning och inre tillsyn.

Redovisning av tillsynen

Organisation

Alkohol- och tobaksärenden hör organisatoriskt till Socialnämnden. Beroende på ärendetyp fattas beslut i frågorna av Socialnämndens arbetsutskott eller direkt av ansvarig handläggare. I december 2021 arbetar en handläggare med alkohol- och tobaksärenden som har arbetat med frågorna sedan hösten 2020. Motsvarande 25 procent av en heltid finns avsatta för arbete med frågorna.

Under länsstyrelsens tillsynsbesök framfördes att den faktiska tiden som kan ägnas åt frågorna generellt är mindre. Anledningen är att handläggarens övriga arbetsuppgifter, kopplade till kommunens politiska organisation, ofta prioriteras och kräver mer tid än resterande 75 procent av tjänsten. Förutom att mindre tid då kan ägnas åt tillståndsprovning och tillsyn innebär detta även att det ofta är svårt för handläggaren att delta i de aktiviteter som bland andra Länsstyrelsen bjuder in till, såsom utbildningar och nätverksträffar med övriga kommuner i länet. Att ansvarig chef är positiv till handläggarens fortbildning, även i de fall den skulle medföra kostnader, får därmed i praktiken begränsad effekt.

Tillsynsplan och övergripande styrdokument

Det finns en tillsynsplan, beslutad av Socialnämnden, för åren 2021–2023 som omfattar tillsyn enligt alkohollagen samt LTLP.

Nu gällande ”Riktlinjer och avgifter för alkoholservering, detaljhandel öl klass II, tobak och nikotinläkemedel” beslutades av Kommunfullmäktige 2019 och revideras vid behov. Kommunen avser genomföra en revidering inom kort. Riktlinjerna hänvisar till ”öl klass II”, vilket är en benämning som inte återfinns i alkohollagen. Tillfälligt serveringstillstånd till allmänheten respektive slutet sällskap behandlas i var sitt stycke, men det saknas stycken om stadigvarande serveringstillstånd till allmänheten respektive slutet sällskap.

Det finns inget alkoholpolitiskt program eller annan övergripande handlingsplan inom folkhälso- eller ANDT²-områdena. Kommunen har för avsikt att ta fram ett strategidokument kring frågorna.

Reglementet för kommunstyrelsen och nämnderna i Ånge kommun³, reviderat i juni 2021, hänvisar till att Socialnämndens uppgifter omfattar ”tillsyn enligt tobakslagen”. Lagen om tobak och liknande produkter omnämns ej. Enligt uppgift från kommunen ligger ansvaret för tillsyn av rökfria miljöer på Bygg- och miljönämnden. Av reglementet framgår dock inte att de delar i lagstiftningen som rör tillsyn över rökfria miljöer inte ligger inom Socialnämndens ansvar.

Av Socialnämndens delegationsordning framgår vilka beslut som får fattas av handläggare respektive vilka som ska fattas av Socialnämndens arbetsutskott. Gällande beslut att meddela tillståndshavare erinran eller varning enligt alkohollagen, som regleras i 9 kap. 17 §, hänvisas i delegationsordningen felaktigt till 9 kap 18 §. Ärendebeskrivningen kopplad till lagrummet 9 kap. 19 § alkohollagen överensstämmer inte med innehållet i lagen. Vad gäller tobak hänvisas i delegationsordningen till lagrummet ”TL”, det vill säga den tidigare tobakslagen. De lagparagrafer som omnämns får dock förstås hänvisa till LTLP.

Tillståndsprovning

Ansökan om tillstånd enligt alkohollagen och LTLP kan göras digitalt via en e-tjänst på kommunens webbplats. Länsstyrelsen har granskat två akter rörande ansökningar om stadigvarande tillstånd för servering till allmänheten enligt alkohollagen och två akter rörande stadigvarande försäljningstillstånd enligt LTLP. Länsstyrelsen har gjort följande iakttagelser:

Ansökan, beslut m.m.

- Prövning av nyansökan enligt alkohollagen har gjorts i ett ärende där ägarbyte skett.
- Underlag för att den person som undertecknat ansökan är behörig att föra det sökande bolagets talan saknas i ett ärende (LTLP).
- Mottagningsbevis skickas inte när ansökan är fullständig.
- Motivering av på vilken grund kommunen bedömer att de sökande uppfyller lagstiftningens krav saknas.
- Överklagandehänvisning saknas i ett ärende (AL).

² Alkohol, narkotika, doping och tobak.

³ [Reglementen och ägardirektiv - Ånge kommun \(ange.se\)](#) reviderad 2021-06-14.

Personer med betydande inflytande

- Det framgår inte på vilken grund kommunen bedömt vilka personer som ingår respektive inte ingår i kretsen personer med betydande inflytande (PBI).
- Det saknas utredning avseende PBI:s eventuella uppdrag som funktionär.

Lämplighetsprövning

- Utredning av PBI:s personliga ekonomiska lämplighet saknas i tre ärenden.
- Utredning av PBI:s vandel saknas i ett ärende (LTLP).
- Det saknas utredning av finansieringen i två ärenden (AL).
- Underlag för genomfört kunskapsprov saknas i ett ärende.

Lokaler m.m.

- Dispositionsrätten till serveringslokalen är i ett ärende inte styrkt.
- Rätten att bedriva alkoholservice i serveringslokalen framgår inte av hyresavtalen i två ärenden.
- Det framgår inte av kommunens beslut på vilken grund de sökande bedöms uppfylla kraven på brandsäkerhet.
- På tillståndsbevisen saknas uppgift om det högsta antal personer som samtidigt får vistas i serveringsutrymmena.

Tillsyn

Kommunens ambition är att alla serveringsställen och detaljhandelsställen ska få ett tillsynsbesök per år. Det görs i dagsläget ingen prioritering mellan de olika objekten.

Tillsynsbesök avseende alkoholservice

I december 2021 fanns 12 stadigvarande serveringstillstånd till allmänheten samt ett stadigvarande serveringstillstånd till slutet sällskap. Under ett normalt år beviljas även cirka 2 tillfälliga serveringstillstånd. Det fanns inga särskilda boenden som bedriver service av alkoholdrycker.

Ingen dokumenterad tillsyn har genomförts avseende serveringstillstånd under perioden 2019–2021.

Tillsynsbesök avseende tobak och folköl

Det finns 12 detaljhandelstillstånd enligt LTLP i kommunen. Det fanns inga tillstånd avseende partihandel och inga detaljhandelsställen hade anmält försäljning av e-cigarett.

Vad gäller folköl fanns det 10 anmälda försäljningsställen. Det saknas uppgift om antalet anmälda serveringsställen för folköl.

Inga dokumenterade tillsynsbesök har genomförts avseende tobak eller folköl under perioden 2019–2021.

Inre tillsyn

Av tillsynsplanen framgår att inre tillsyn avseende alkohol och tobak ska göras löpande. Ingen inre tillsyn har utförts av serveringstillstånd eller tillstånd enligt LTLP under perioden 2019–2021.

Metoder

I kommunens riktlinjer anges att kommunen arbetar enligt metoden *Ansvarsfull alkoholservering*. I tillsynsplanen framgår att metoden är en viktig del i inre tillsyn samt att gemensam tillsyn bör göras löpande med andra myndigheter. Det framgår även att tillsynsavgifterna som betalas in till kommunen bland annat ska gå till utbildningen i metoden. Några utbildningar planeras inte genomföras under perioden 2021–2023. Kontakt har tagits med Polismyndigheten men någon tillsyn med andra myndigheter har inte genomförts.

Kontrollköp genomförs inte i dagsläget men kan komma att planeras in framgent.

Övrigt

Av kommunens webbplats⁴ framgår att Socialnämnden ansvarar för ”beslut om serveringstillstånd och sanktionsärenden efter länsstyrelsens yttranden”. I Länsstyrelsens tillsynsuppdrag ingår inte att yttra sig över kommunens beslut på det sätt som kan uttolkas av kommunens skrivning.

Länsstyrelsens bedömning

Övergripande styrdokument m.m.

Riktlinjerna hänvisar omväxlande till öl klass II och folköl samt ”det som populärt kallas folköl och som i alkohollagen heter öl”. Av 1 kap. 8 § alkohollagen framgår bland annat att öl med en alkoholhalt som överstiger 2,25 men inte 3,5 volymprocent benämns *folköl*. Benämningen öl klass II återfinns inte i lagen.

I reglemente och delegationsordning finns hänvisningar till felaktigt lagrum och på kommunens webbplats hänvisas till länsstyrelsens roll på ett sätt som inte stämmer. Länsstyrelsen uppmanar kommunen att

⁴ [Socialnämnden - Ånge kommun \(ange.se\)](https://www.ange.se)

se över formuleringarna i sina styrdokument och på webben så att de överensstämmer med och hänvisar till korrekt lagstiftning.

Tillsyn

Att kommunen har tillsyn över servering av alkoholdrycker och alkoholdrycksliknande preparat liksom över detaljhandeln med folköl framgår av 9 kap 2 § första och andra stycket alkohollagen. Kommunens tillsynsansvar vad gäller handel med tobak och liknande produkter i detaljhandeln anges i 7 kap. 3–4 §§ LTLP.

Regeringen framhåller bland annat i prop. 2009/10:125 att det är helt nödvändigt att kontrollbesök verkligen äger rum, för legitimiteten av systemet och för upprätthållandet av både tillståndshavarnas och allmänhetens förtroende. I prop. 2009/10:207 anges att en effektiv tillsyn ska vara strukturerad och regelbunden. En rimlig ambition borde, enligt prop. 2000/01:20, vara att varje serveringsställe får åtminstone ett besök per år men fler om det finns behov. Även Statens Folkhälsoinstitut (nuvarande Folkhälsomyndigheten) angav i sin Länsrapport 2012 att detta är en rimlig ambition för både serveringar och försäljningsställen. I SOU 2009:22 beskrivs att kommunernas tillsynsansvar också ska utövas genom så kallad inre tillsyn.

Ingen dokumenterad tillsyn har genomförts inom något av de områden länsstyrelsens tillsyn avser under perioden 2019–2021. Länsstyrelsen anser att detta är en brist som medför kritik.

Lämplighetsprövning

Kraven på lämplighet för serveringstillstånd beskrivs i 8 kap. 12 § alkohollagen och för försäljningstillstånd för tobak i 5 kap 2 § LTLP. Av båda lagarna framgår att tillstånd endast får meddelas den som visar att han eller hon med hänsyn till sina personliga och ekonomiska förhållanden samt omständigheterna i övrigt är lämplig att utöva verksamheten.

Personer med betydande inflytande

Vilken eller vilka fysiska personer som bedöms ha ett betydande inflytande i en rörelse och som därmed ska lämplighetsprövas beskrivs bland annat i prop. 1994/95:89, SOU 2009:22 och prop. 2017/18:156.

I de akter som Länsstyrelsen granskat anges vilka personer som kommunen bedömer har ett betydande inflytande. Det framgår inte på vilken grund dessa personer bedömts ingå i kretsen personer med betydande inflytande. Det är inte heller tydligt varför andra personer inte bedömts ingå i kretsen. Att det saknas ett resonemang kring identifieringen av personer med betydande inflytande anser Länsstyrelsen är en brist.

Ekonomisk skötsamhet och finansiering

I lämplighetsprövningen ska kommunen bland annat pröva sökandens ekonomiska skötsamhet. Det betonas i bland annat prop. 1994/95:89 och prop. 2017/18:156 att prövningen ska avse sökandens personliga och ekonomiska förhållanden i vid mening. När prövning görs avseende ekonomiska förhållanden är det även av relevans att kontrollera uppgifter om sökandes uppdrag som funktionär i annan organisation. Har sökanden till exempel förekommit i bolag som försatts i konkurs måste omständigheterna i konkursen och sökandens ansvar utredas.

I de granskade ärendena har kontroller gjorts avseende de sökande bolagens ekonomiska lämplighet, men i tre av ärendena har ingen utredning av PBI:s personliga ekonomiska lämplighet gjorts. Gällande uppdrag i andra organisationer har det i ett ärende, enligt LTLP, konstaterats att en PBI har sådana uppdrag, men ingen vidare utredning kopplad till dessa uppdrag har gjorts. I övriga ärenden saknas utredning av eventuella uppdrag som funktionär. Länsstyrelsen bedömer att kommunen brister i dess delar av lämplighetsprövningen.

I lämplighetsprövningen ingår att den som söker visar varifrån kapitalet kommer och hur köpet och den framtida rörelsen ska finansieras. I SOU 2000:59 och 2009:22 anges att en redovisning av varifrån kapitalet kommer motverkar tillkomsten av serveringsrörelser som finansieras med illegala medel. Dessutom sker en kontroll av att sökanden inte är beroende av någon som är olämplig att bedriva serveringsrörelse eller är underkastad sådana ekonomiska åtaganden som väsentligt begränsar dennes möjligheter att bestämma över serveringsrörelsens drift.

I två ärenden om serveringstillstånd saknas det utredning av finansieringen. Det saknas till exempel lånehandlingar som visar varifrån pengarna som finansierat köp och uppstart av verksamheterna kommer. Att det saknas utredning av varifrån det kapital som investeras i serveringsverksamheter kommer bedömer Länsstyrelsen är en brist.

Brottslighet

Utöver den ekonomiska lämpligheten ska kommunen pröva eventuell förekomst av tidigare brottslig belastning. Enligt såväl alkohollagens 8 kap. 11 § som LTLP:s 5 kap. 4 § får kommunen vid prövningen av en tillståndsansökan inhämta yttrande från Polismyndigheten. En ansökan om stadigvarande serveringstillstånd får inte bifallas utan att Polismyndighetens yttrande har inhämtats.

I sin prövning skickar kommunen generellt remisser till Polismyndigheten. I ett ärende avseende försäljningstillstånd för tobak har dock ingen remiss skickats till Polismyndigheten. Det framgår inte av utredningen hur kommunen gjort bedömningen att aktuell PBI uppfyller

lagens krav på lämplighet. Länsstyrelsen bedömer att kommunen i denna del inte levt upp till lagstiftningens intentioner.

Länsstyrelsen konstaterar sammantaget att lämplighetsprövningen har hållit högre kvalitet avseende försäljningstillstånd enligt LTLP än för serveringstillstånd enligt alkohollagen. De omfattande brister som finns rörande serveringstillstånd riskerar att medföra att sökanden som är olämpliga att bedriva tillståndspliktig verksamhet trots allt tillåts bedriva sådan. Länsstyrelsen riktade vid sin tillsyn 2018 kritik mot Ånge kommun för brister i lämplighetsprövningen enligt alkohollagen. Att det kvarstår omfattande brister i denna del av tillståndsprövningen utgör, enligt Länsstyrelsen, grund för att allvarlig kritik ska riktas mot kommunen.

Lokaler m.m.

I prövningen av serveringstillstånd enligt alkohollagen ska kommunen göra en bedömning av lokaler. Någon motsvarande prövning görs inte gällande försäljningstillstånd enligt LTLP.

Dispositionsrätt

Enligt 8 kap 14 § alkohollagen ska ett serveringstillstånd omfatta ett visst avgränsat utrymme som disponeras av tillståndshavaren. För att kravet på dispositionsrätt ska vara uppfyllt när en lokal hyrs, krävs det även att hyreskontraktet uttryckligen medger att alkoholservice får ske där. Det framgår av HFD 2016 ref. 16 och Kammarrätten i Stockholm, mål nr 1369-16.

I ett av de ärenden Länsstyrelsen granskat är dispositionsrätten till serveringslokalen inte styrkt då det är den sökande i egenskap av privatperson och inte det sökande bolaget som står som hyrestagare och som undertecknat hyreskontraktet. Vidare framgår inte av något av de hyresavtal som finns i de granskade ärendena att hyrestagarna har rätt att bedriva alkoholservice i serveringslokalerna. Länsstyrelsen bedömer därför att kommunen brustit i sin utredning avseende de sökandes dispositionsrätt till de aktuella lokalerna.

Serveringslokal

Som angetts i föregående stycke ska, enligt 8 kap 14 § alkohollagen, ett serveringstillstånd omfatta ett visst avgränsat utrymme. Regeringen beskriver i prop. 1994/95:89 att begreppet ”serveringsställe” avser alla lokaler som används för den aktuella rörelsen, det vill säga såväl kök, kontor och lager med mera, som de utrymmen inom vilka alkoholservice är tillåten. ”Serveringsutrymme” och ”serveringslokal” avser endast den eller de delar av serveringsstället där alkoholservice är tillåten. Ett grundläggande krav för de delar där alkoholservice får ske är att de ska vara överblickbara, så att serveringspersonalen ska kunna kontrollera vilka gäster som får tillgång till

alkoholdrycker och upptäcka eventuella olägenheter, något som framgår av prop. 1994/95: 89 och prop. 2009/10:12.

Av det tillståndsbevis som kommunen utfärdar i samband med beviljande av tillstånd ska det framgå i vilka lokaler eller utrymmen servering är tillåten. Detta kan lämpligen visas genom att kommunen markerar serveringsutrymmet på den planritning som den sökande bifogat sin ansökan och därefter lägger denna som bilaga till tillståndsbeviset. Att kommunen ska utfärda tillståndsbevis framgår av 9 kap. 7 § alkohollagen. I 6 och 8 §§. Hur beviset ska utformas beskrivs i Folkhälsomyndighetens föreskrifter och allmänna råd om tillståndsbevis (FoHMFS 2014:6), av vilka det också framgår att, när det gäller tillståndsbevis för stadigvarande serveringstillstånd, tillståndshavarens uppgift om det högsta antal personer som samtidigt kan vistas i serveringsutrymmet ska anges.

I de granskade ärendena saknas det uppgifter om i vilka utrymmen på serveringsställena som alkoholserving får ske. På tillståndsbevisen saknas även uppgift om det högsta antal personer som samtidigt får vistas i serveringsutrymmena. Länsstyrelsen bedömer att avsaknaden av dessa uppgifter utgör en brist.

Brandsäkerhet

Att serveringslokaler som används för stadigvarande bruk ska vara lämpliga ur brandsäkerhetssynpunkt framgår av 8 kap. 16 § alkohollagen. I prop. 2009/10:125 beskrivs att det är av särskild vikt att lokaler med serveringstillstånd alltid har ett väl fungerande brandskydd eftersom människor som har förtärt alkohol kan bete sig irrationellt och ha svårare att uppfatta eventuell brandfara.

Länsstyrelsen konstaterar att kommunen begär in yttrande från Räddningstjänst i relevanta ärenden. Yttrandena är dock allmänt hållna och anger ett antal punkter som ska vara uppfyllda. Det framgår dock inte av vare sig yttrandena eller av kommunens beslut huruvida den sökande bedöms uppfylla dessa krav på brandsäkerhet och i så fall hur. Länsstyrelsen bedömer att detta är en brist i tillståndsprövningen.

Avseende lokaler gör Länsstyrelsen den sammantagna bedömningen att de delar av prövningen som är kopplade till lokaler uppvisar brister i flera avgörande delar vilket föranleder kritik.

Handläggning m.m.

Ansökan

I ett ärende där ett ägarbyte har skett i en befintlig verksamhet har kommunen gjort en prövning av en nyansökan enligt alkohollagen. Det är oklart huruvida verksamheten vid tidpunkten för ägarbytet innehade ett giltigt serveringstillstånd.

Länsstyrelsen vill i detta sammanhang understryka vikten av att rätt handläggningsåtgärd vidtas. När en nyansökan görs ligger beviskravet hos den som söker om tillståndet, vilket framgår av prop. 1994/95:89. I det fall ett ägarbyte görs ska tillståndshavaren anmäla betydande förändringar av ägarförhållandena, enligt 9 kap. 11 § alkohollagen. I detta fall ligger bevisbördan hos kommunen, enligt Regeringsrättens uttalanden i RÅ 1994 ref. 88. Att det saknas klarhet i huruvida det var nödvändigt att pröva ärendet som en nyansökan anser Länsstyrelsen är en brist.

I ett ärende avseende försäljningstillstånd saknas underlag för att den person som undertecknat ansökan är behörig att föra det sökande bolagets talan. Att ansökan om tillstånd ska vara skriftlig anges i 5 kap. 3 § LTLP. Ansökan ska skrivas under av den som ansöker om tillstånd. Om sökanden är en juridisk person bör kommunen kontrollera att den som undertecknat ansökan är behörig att företräda den juridiska personen. Uppgifter om behöriga företrädare kan inhämtas från Bolagsverket eller, i det fall den som ansöker anlitat ett ombud, genom att kommunen, med stöd av 15 § Förvaltningslagen (2017:900) (FL), begär att ombudet styrker sin behörighet genom en fullmakt. I det fall en ansökan bedöms ofullständig eller oklar, exempelvis gällande behörig företrädare, ska kommunen hjälpa den sökande till rätta, enligt 20 § FL. Att det inte framgår att den som fört den sökandes talan i ansökningsärendet är behörig att göra så, är enligt Länsstyrelsen en brist.

Överklagandehänvisning

Enligt 42 § FL får ett beslut överklagas av den som beslutet angår, om det har gått honom eller henne emot. En myndighet som meddelar ett beslut ska, enligt 33 § FL, underrätta den som är part om att beslutet kan överklagas och om hur det går till.

I ett ärende om serveringstillstånd har kommunen beviljat serveringstid till kl. 01 medan ansökan gällde servering till kl. 03. Kommunens beslut innebär därmed ett delavslag av ansökan. I beslutet förs dock inte något resonemang kring att delar av ansökan har avslagits och någon överklagandehänvisning finns inte. Länsstyrelsen bedömer att detta är en brist i kommunens handläggning.

Motivering

Ett beslut som kan antas påverka någons situation på ett inte obetydligt sätt ska, enligt 32 § FL, innehålla en klargörande motivering, om det inte är uppenbart obehövligt. En sådan motivering ska innehålla uppgifter om vilka föreskrifter som har tillämpats och vilka omständigheter som har varit avgörande för myndighetens ställningstagande.

Länsstyrelsen anser att det i de beslut som granskas saknas motivering av på vilken grund kommunen bedömer att de sökande uppfyller lag-

stiftningens krav. Av besluten går det inte att utläsa vilka värderingar, överväganden och bedömningar som kommunen har gjort av de faktiska omständigheterna i de olika ärendena. Att det saknas en bedömning av och resonemang kring kommunens överväganden i besluten anser Länsstyrelsen är en brist.

Mottagningsbevis

I de granskade ärendena har skriftligt mottagningsbevis inte skickats till sökanden. Det framgår av 8 § lag (2009:1079) om tjänster på den inre marknaden att mottagningsbevis ska skickas till sökanden när en fullständig ansökan har kommit in. Det gäller enligt 5 § 3 st. alkoholförordningen (2010:1636) ansökningar om serveringstillstånd och enligt 4 kap. 2 § förordning (2019:223) om tobak och liknande produkter, ansökningar om försäljningstillstånd för tobak.

Länsstyrelsen är medveten om att många kommuner anser att förfarandet med mottagningsbevis inte är ändamålsenligt men eftersom det är ett krav i lag att mottagningsbevis ska skickas måste länsstyrelsen i egenskap av tillståndsmyndighet påpeka detta i sin tillsyn.

De som deltagit i Länsstyrelsens beslut

Detta beslut har fattats av enhetschef Stina Pettersson med utvecklare folkhälsa Linnéa Lagergren som föredragande. I den slutliga handläggningen har också alkohol- och tobakshandläggare Catrin Hall, Länsstyrelsen Jämtlands län, deltagit.

Kopia:

Folkhälsomyndigheten